

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**projektu Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu
sporządzonego dla lasów należących do osób fizycznych
i wspólnot gruntowych, położonych w powiecie łomżyńskim,
w Gminach: Jedwabne, Łomża, Nowogród na lata
2025 – 2034**

obręby ewidencyjne:

Biodry, Brzostowo, Burzyn, Chyliny, Mocarze, Pluty, Szostki gm. Jedwabne;
Jednaczewo, Koty, Lutostań, Nowe Kupiski, Pniewo, Rybno, Siemień Nadrzeczny,
Siemień Rowy, Stara Łomża nad Rzeką, Stara Łomża przy Szosie, Zosin gm. Łomża;
Baliki, Serwatki, gm. Nowogród

Wykonawca:

mgr inż. Stanisław Zakrzewski

Białystok, 18 października 2024 r.

SPIS TREŚCI

<u>1. WSTĘP</u>	4
<u>1. 1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym</u>	4
<u>1. 2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów</u>	5
<u>2. INFORMACJE OGÓLNE</u>	9
<u>2. 1. Podstawa prawna i zakres <i>Prognozy</i></u>	9
<u>2. 2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>UPUL</i> i <i>Prognozy</i></u>	12
<u>2. 3. Główne cele i zawartość <i>UPUL</i></u>	15
<u>2. 4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia realizacji <i>UPUL</i></u>	17
<u>2. 5. Powiązania <i>UPUL</i> z innymi dokumentami</u>	18
<u>2. 6. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>UPUL</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania</u>	20
<u>2. 7. Możliwe transgraniczne oddziaływanie <i>UPUL</i> na środowisko</u>	21
<u>3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA</u>	22
<u>3. 1. Obszary potencjalnie objęte znaczącym oddziaływaniem <i>UPUL</i></u>	22
<u>3. 2. Istniejący stan środowiska na obszarze objętym opracowaniem <i>UPUL</i></u>	22
<u>3. 2. 1. Położenie i ogólna charakterystyka obszaru objętego <i>UPUL</i></u>	22
<u>3. 3. Charakterystyka lasów na gruntach objętych <i>UPUL</i></u>	23
<u>3. 4. Formy ochrony przyrody</u>	25
<u>3. 4. 1. Obszary Natura 2000</u>	25
<u>3. 4. 2. Biebrzański Park Narodowy</u>	34
<u>3. 4. 3. Łomżyński Park Krajobrazowy</u>	35
<u>3. 4. 4. Pomniki Przyrody</u>	36
<u>3.4.5. Rezerваты przyrody</u>	36
<u>3.4.6.Obszar Chronionego Krajobrazu</u>	36
<u>3.4.7. Użytki ekologiczne</u>	37
<u>3.4.8. Chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów</u>	37
<u>3. 5. Siedliska przyrodnicze poza obszarem Natura 2000</u>	37

3. 6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji <i>UPUL</i>	38
<u>4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE <i>UPUL</i> NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000</u> ...	39
4. 1. Oddziaływania <i>UPUL</i> na obszar Natura 2000	39
4. 2. Oddziaływanie <i>UPUL</i> na środowisko	40
4. 2. 1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	40
4. 2. 2. Oddziaływanie na ludzi	41
4. 2. 3. Oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	41
4. 2. 4. Oddziaływanie na wodę	45
4. 2. 5. Oddziaływanie na powietrze	46
4. 2. 6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	46
4. 2. 7. Oddziaływanie na krajobraz	46
4. 2. 8. Oddziaływanie na klimat	47
4. 2. 9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	47
4. 2. 10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	48
4. 2. 11. Zbiorcza ocena oddziaływania <i>UPUL</i> na środowisko	49
<u>5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO <i>UPUL</i></u>	50
5. 1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań <i>UPUL</i> na środowisko. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej	50
5. 2. Podsumowanie	53
5. 3. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w <i>UPUL</i>	54
5. 4. Problemy napotkane podczas sporządzania <i>Prognozy</i>	55
<u>6. LITERATURA</u>	5

1. WSTĘP

1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawę prawną do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położonych w powiecie łomżyńskim, w województwie podlaskim, zwaną dalej *Prognozą* stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112). Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w *Prognozie* został określony w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 15 maja 2024 r., znak pisma WPN.611.5.7.2024.MW. Prognozę oddziaływania na środowisko przeprowadza się w celu określenia wpływu na środowisko zadań założonych w projektowanych dokumentach. Głównym celem *Prognozy* jest określenie potencjalnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej, określonych w projekcie *UPUL* dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w powiecie łomżyńskim. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych *UPUL* i *Prognozy*, ich powiązaniu z innymi dokumentami, krótką charakterystykę *UPUL* oraz informację o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu *Prognozy*. Analiza i ocena stanu środowiska opisuje warunki przyrodniczo-środowiskowe na obszarze objętym opracowaniem *UPUL*, ich stan i zagrożenia oraz potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji *UPUL*. W części tej zostały opisane występujące formy ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000. Szczegółowe dane opisujące stan lasów zawiera projekt *UPUL* sporządzany na okres 01.01.2025 - 31.12.2034. Istotną częścią Prognozy są przewidywane oddziaływania *UPUL* na środowisko. Został w niej opisany wpływ ustaleń *UPUL* i jego realizacji na poszczególne elementy środowiska. Rozpatrzono potencjalne oddziaływanie zaplanowanych w *UPUL* zabiegów na przedmioty ochrony i integralność obszarów Natura 2000. W końcowej części prognozy zostały omówione rozwiązania, które mają na celu zapobieganie wystąpieniu potencjalnych negatywnych oddziaływań.

Wymaga podkreślenia że, w analizowanych Uproszczonych Planach Urządzenia Lasu nie występują zapisy, których realizacja może mieć znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym też na obszary Natura 2000.

1. 2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Ustawa OOS - Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112).

UPUL – Uproszczony Plan Urządzenia Lasu – podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej, sporządzany dla każdego obiektu leśnego powyżej 10 ha, na okres 10 lat, określający całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie uproszczonego planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach.

ZHL – Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.

IUL – Instrukcja Urządzania Lasu – szczegółowe wytyczne sposobu sporządzania uproszczonego planu urządzenia lasu.

OSO - Obszar specjalnej ochrony (ptaków) – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska.

SOO - Specjalny obszar ochrony (siedlisk) – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (poza ptakami).

PZO – Plan Zadań Ochronnych – dokument planistyczny sporządzany na okres 10 lat dla obszarów Natura 2000 określający zakres najpilniejszych działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony w celu zachowania ich w niepogorszonym stanie.

PN – Park Narodowy - obszar zachowany w stanie naturalnym (lub zbliżonym do naturalnego), objęty ochroną prawną

Przedmiot ochrony – w przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Przedmiotem ochrony są gatunki i siedliska z oceną ogólną w SDF-ie A, B lub C.

Przebudowa – różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby polepszały wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.

Prognoza oddziaływania na środowisko – część postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS). Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.

Program ochrony przyrody – Część planu urządzenia lasu dla lasów państwowych. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody. Program może być także źródłem informacji dla otaczających lasów innej własności.

Etat cięć (miąższościowy) – Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania uproszczonego planu urządzenia lasu.

Etat pielęgnowania drzewostanów (powierzchniowy) – Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10-leciu.

Odnawianie – Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzewa) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębny, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.

Zalesianie – Wprowadzanie roślinności leśnej na powierzchnię niebędącą lasem – np. łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek.

Melioracje – System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.

Pielęgnowanie gleby – Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka. Zabieg wykonywany za pomocą kos ręcznych i wykaszarek.

Czyszczenie wczesne (CW) – Zabiegi w nieco starszych uprawach polegające na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzewek chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp. Zabieg ten wykonywany jest ręcznie, przy pomocy małych pił lub siekiery. Wycinane drzewka najczęściej pozostawiane są w lesie, a więc nie następuje uszkodzenie runa i gleby.

Czyszczenia późne (CP) – Zabiegi w młodnikach polegające na usuwaniu drzewek przeszkadzających wzrostowi wybranych, najlepszych osobników lub biogrup. Zabieg wykonywany za pomocą pił mechanicznych, część drzewek jest pozostawiana w lesie, a część grubszych, wynoszona ręcznie z lasu. Rzadko następuje wjazd do lasu sprzętem mechanicznym (ciągnik z przyczepką).

Trzebieże (TW lub TP) – Zabieg w starszych drzewostanach (zazwyczaj ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z GTD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu sprzętem mechanicznym.

Rębnie – sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko pod odnowienie docelowych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami świetlnymi.

Rb I (zupełna) – Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach, a także olszy na siedliskach olsów.

Rb II (częściowa) – Polega na stopniowym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak, aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów bukowych lub dębowych.

Rb III (gniazdowa) – Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było docelowo uzyskanie drzewostanu mieszanego. W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cieniznośnym gatunkom a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłożądnymi.

Rb IV (stopniowa) - Polega na wykonywaniu w drzewostanie na tej samej powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć odnowieniowych (w tym także zupełnych na małych powierzchniach) prowadzących do nierównomiernego, rozłożonego w czasie przerzedzenia drzewostanu.

Rb V (przerębowa, ciągła) – Polega na prowadzeniu w sposób ciągły cięcia przerębowego na całej powierzchni drzewostanu. Proces odnowienia naturalnego odbywa się nieprzerwanie, a naloty i podrosty korzystają trwale z osłony drzewostanu.

Gospodarczy typ drzewostanu (GTD) – Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla drzewostanu w jego dojrzałości rębnej. W GTD zapisuje się gatunki wg kolejności malejącego udziału. Np. GTD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien składać się w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny.

KO i KDO – Klasa odnowienia i klasa do odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje udane odnowienie, na co najmniej 30% powierzchni. KDO obejmuje drzewostany z rozpoczętą rębnią, ale z mniejszym udziałem odnowienia.

TSL – Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy, a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.

Miąższość (zasobność) – Jest to objętość drewna mierzona w m³. Podstawowy wskaźnik zasobów.

Użytkowanie rębne – Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni. Użytkowanie rębne ma miejsce głównie w drzewostanach starych, dojrzałych.

Użytkowanie przedrębne – Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży.

Skróty nazw typów siedliskowych lasu:

Bs – Bór suchy

Bśw – Bór świeży

Bw – Bór wilgotny

Bb – Bór bagienno

Bmśw – Bór mieszany świeży

BMw – Bór mieszany wilgotny

BMb – Bór mieszany bagienno

LMśw – Las mieszany świeży

LMw – Las mieszany wilgotny

Lśw – Las świeży

Lw – Las wilgotny

Ol – Ols

Skróty nazw gatunków drzew:

Brz – brzoza

Db – dąb

Gb – grab

Js – jesion

Kl – klon

Lp – lipa

Md – modrzew

Ol – olsza

So – sosna

Św – świerk

Tp – topola

Wz - wiąz

Os – osika

2. INFORMACJE OGÓLE

2.1. Podstawa prawna. Zakres *Prognozy*.

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” wynika z art. 46 ust. 1 pkt 2 Ustawy OOS. Ustawa OOS obowiązuje zatem sporządzających projekty uproszczonych planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takich planów na środowisko. Z art. 51 ustawy OOS wynika, że organ sporządzający projekt uproszczonego planu urządzenia lasu wykonuje *Prognozę* zawierającą elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnie ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Niniejsza *Prognoza* spełnia wyżej wymienione wymogi, z ograniczeniami wynikającymi ze specyfiki informacji zawartych w *UPUL*.

Podstawowe akty prawne, na podstawie których sporządzono *Prognozę* to:

Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach.

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gatunków rolnych i leśnych.

Ustawa z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów wystąpienia szkody w środowisku.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000. oraz prawo Wspólnotowe:

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

Dyrektywa Rady 85/377/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu *UPUL* i *Prognozy*

Metodyka sporządzania *UPUL* wynika z przepisów ustawy z 28 września 1991 r. o lasach, Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, Zasad sporządzania uproszczonego planu urządzenia lasu i inwentaryzacji stanu lasu określonych przez Ministerstwo Środowiska, Zarządzenia nr 49 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Prace terenowe obejmują:

Sporządzenie opisów taksacyjnych lasu (pododdziałów) – w przypadku pododdziału zaliczonego do gruntu leśnego kolejno określa się: zaliczenie do rodzajów lasów ochronnych,

typ siedliskowy lasu, gospodarczy typ drzewostanu, rodzaj powierzchni, skład gatunkowy, przeciętny wiek, zwarcie w panującym piętrze, występowanie młodego pokolenia, występowanie nasienników i przestojów, luki o ile są projektowane do uproduktywnienia; w przypadku powierzchni leśnej nie zalesionej: zaliczenie do rodzajów lasów ochronnych, rodzaj powierzchni, typ siedliskowy lasu, gospodarczy typ drzewostanu, gatunek główny gospodarczego typu drzewostanu, występowanie młodego pokolenia i krzewów, występowanie starszych drzew, o ile są projektowane do wycięcia.

Określenie elementów taksacyjnych gatunku panującego w pododdziale: przeciętnego wieku, przeciętnej wysokości wyrażonej w pełnych metrach, przeciętnej pierśnicy w cm, bonitacji oraz czynnika zadrzewienia i miąższości dla całego piętra, warstwy. Opisy taksacyjne sporządza się wg stanu na dzień faktycznego wykonania prac w terenie.

Określenie wskazań gospodarczych, będących podstawą do ustalenia zadań gospodarczych dla właścicieli lasu na najbliższy 10-letni okres.

Wykonanie czynności pomiarowych – sprawdzenie rozbieżności między stanem na gruncie, a ewidencją gruntów w zakresie przebiegu granic działek i konturów użytków oraz pomiar granic pododdziałów wydzielonych podczas prac taksacyjnych metodą domiarów prostokątnych.

W ramach prac kameralnych ustala się powierzchnie pododdziałów, sporządza czystopis opisu taksacyjnego, rejestr gruntów i wskazań gospodarczych w zakresie gospodarki leśnej na okres 10-ciu lat wg właścicieli, mapę gospodarczą lasu oraz opis ogólny.

Metodyka sporządzania *Prognozy* jest dostosowana do procedury przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uproszczonego planu urządzenia lasu oraz zakresu i stopnia szczegółowości informacji uzgodnionego w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 15.05.2024 r., znak pisma WPN.611.5.7.2024.MW. Jest ona oparta przede wszystkim na opisach taksacyjnych wydzieleni oraz mapie gospodarczej drzewostanów. Ponieważ brak jest danych dotyczących ochrony przyrody w lasach niepaństwowych na terenie objętym opracowaniem - jest to typowe dla lasów niepaństwowych w całym kraju, oparto się także na materiałach dotyczących lasów państwowych w zarządzie Nadleśnictw: Łomża, Nowogród, uznając jedność środowiska analizowanego terenu.

Dane środowiskowe wykorzystane w *Prognozie* pochodzą min. z następujących źródeł:

- Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łomża na okres 01.01.2020 - 31.12.2029.
- Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Nowogród na okres 01.01.2019 - 31.12.2028.
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Łomża na lata 2020 - 2029.
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Nowogród na okres 01.01.2019 - 31.12.2028.
- Plan Ochrony Biebrzańskiego parku Narodowego – projekt.
- Plan Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi – uchwała nr III/20/11 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 10 stycznia 2011 r. - /Dz. Urz. Woj. Podl. z 2011 nr 23 poz. 334/.
- SDF obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB 200006.
- SDF obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH 200008.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bagno Wizna PLB 200005/Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 poz. 4892/.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Narwi PLB20008 /Dz. Urz. Woj. Podl. z 2011 nr 23 poz. 334/.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 /Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 poz. 1763/.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024 /Dz. Urz. Woj. Podl. z 2011 nr 23 poz. 334/, /Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013 poz. 4473/.
- SDF obszaru Natura 2000 Dolina Pisy PLH 2000023.

Podczas sporządzania *Prognozy* założono, że oceniane zabiegi i czynności będą wykonywane prawidłowo, zgodnie z przepisami ochrony przyrody i zasadami hodowli lasu. Założono także maksymalne wykonanie zaplanowanych zabiegów i cięć (często są to jedynie zalecenia dla właścicieli lasów, a nie nakazy). Rzeczywisty rozmiar miąższościowy i powierzchniowy wykonanych zabiegów i cięć rębnych nie jest możliwy do przewidzenia.

Informacje o występowaniu gatunków i siedlisk chronionych są ograniczone (co jest charakterystyczne dla wszystkich uproszczonych planów urządzenia lasu). Metodyka prac nad uproszczonym planem urządzenia lasu nie przewiduje rozpoznania chronionych

gatunków i siedlisk podczas prac taksacyjnych. Informacje o ich występowaniu mogą więc pochodzić jedynie z innych, wymienionych wcześniej źródeł.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, dokonana została ocena poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *UPUL* na te parametry. W ocenie oddziaływania wykorzystano formę macierzy.

2.3. Główne cele i zawartość *UPUL*

Cele i zawartość planów urządzenia lasu reguluje Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu. Sporządzanie planu urządzenia lasu wymaga również uwzględnienia odpowiednich wymagań zawartych w innych ustawach i rozporządzeniach, regulujących sprawy planowania gospodarczego i ochrony środowiska. Nadrzędnym celem planowania urządzeniowego jest „opracowywanie projektów planów urządzenia lasu zgodnie z wymaganiami przepisów prawa oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody”.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów innej własności składa się z:

- 1) skróconego opisu lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierającego informację o:
 - a) powierzchni poszczególnych drzewostanów, gruntów przejściowo pozbawionych roślinności leśnej, a także gruntów przeznaczonych do zalesienia,
 - b) gatunku drzewa dominującego w drzewostanie, zwanego dalej "gatunkiem głównym", jego wieku i bonitacji,
 - c) miąższości i zadrzewieniu całego drzewostanu,
 - d) siedliskowym typie lasu,
 - e) gospodarczym typie drzewostanu
- oraz zestawienie powierzchni lasów ochronnych;

2) ogólnego opisu drzewostanów wraz z zestawieniem powierzchni gruntów i miąższości drzewostanu według gatunków głównych i ich wieku;

3) rejestru zawierającego:

a) zestawienie powierzchni lasów według gatunków głównych oraz ich wieku,

b) zadania z zakresu gospodarki leśnej;

4) kopii lub wyrysu mapy ewidencyjnej gruntów z oznaczeniem działek ujętych w sporządzanym uproszczonym planie urządzenia lasu.

Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w Gminach Łomża, Jedwabne, Nowogód zawiera wszystkie elementy wskazane w/w Rozporządzeniu, podyktowane jednocześnie warunkami umowy ze Starostwem Powiatowym w Łomży.

Należy zaznaczyć, że do zadań obligatoryjnych dla właścicieli lasów prywatnych należą tylko te, które wynikają z Ustawy o lasach, m.in. z art. 13, w myśl którego: „Właściciele lasów są obowiązani do trwałego utrzymywania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do:

1) zachowania w lasach roślinności leśnej (upraw leśnych) oraz naturalnych bagien i torfowisk,

2) ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 5 lat od usunięcia drzewostanu,

3) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,

4) przebudowy drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, zawartych w planie urządzenia lasu, uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3,

5) racjonalnego użytkowania lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez:

a) pozyskiwanie drewna w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasu,

b) pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtwarzania, a także ochronę runa leśnego.

2.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia realizacji *UPUL*

Prognoza oddziaływania na środowisko oraz stanowiący jej przedmiot uproszczony plan urządzenia lasu, muszą być zgodne ze stosownymi aktami prawnymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym. Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązana została do przestrzegania prawa unijnego. Akty prawne wyznaczające cele, jakie mają osiągnąć państwa członkowskie, przy jednoczesnym pozostawieniu im wyboru środków służących do osiągnięcia tych celów, stanowią Dyrektywy. Obowiązkiem Państwa jest przestrzeganie Dyrektyw oraz dostosowanie do ich wymogów przepisów prawa krajowego. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Ustawie OOS Art. 51. Pkt. 2.2.d. dokumentami istotnymi z punktu widzenia realizacji *UPUL* są:

Szczebel międzynarodowy

- Konwencja z Rio de Janeiro – Konwencja o różnorodności biologicznej, przyjęta 5 czerwca 1992 r.
- Konwencja Berneńska - Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona 19 września 1979 r.
- Konwencja Bońska - Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzona 23 czerwca 1979 r.
- Konwencja Ramsarska - Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona 2 lutego 1971 r.
- Konwencja Waszyngtońska (CITES) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzona 3 marca 1971 r.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa z dnia 2 kwietnia 1979 r.
- Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory z dnia 21 maja 1992 r.

- Dyrektywa Szkodowa - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu z dnia 21 kwietnia 2004 r.
- Ramowa Dyrektywa Wodna - Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Szczebel krajowy:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.
- Polityka leśna państwa z 22 kwietnia 1997 r.
- Krajowy program zwiększania lesistości - aktualizacja 2003 r.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej z 25 lutego 2003 r.

Cele i działania zawarte w *UPUL* są spójne z celami określonymi w większości dokumentów międzynarodowych i krajowych. Projektowane wskazania gospodarcze przyczyniają się do racjonalnej gospodarki leśnej, kształtując właściwą strukturę gatunkową i wiekową oraz prowadzą do zwiększenia i ochrony bioróżnorodności lasów prywatnych. Ponadto, mając na uwadze występujące obszary Natura 2000, realizacja zapisów *UPUL*, w dużym stopniu przyczyni się do zachowania właściwego stanu siedlisk, w tym również miejsc bytowania i żerowania chronionych gatunków zwierząt.

2.5. Powiązania *UPUL* z innymi dokumentami

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Ustawie OOŚ Art. 51. Pkt. 2.1.a. uproszczony plan urządzenia lasu jest dokumentem wykazującym słabe powiązanie z innego typu dokumentami. Gospodarka leśna i zabiegi zaprojektowane w *UPUL* dotyczą wykonania konkretnych czynności na niewielkich płatach przestrzeni, zwanych wydzieleniami leśnymi, co wpływa na jego dużą niezależność. Założenia *UPUL* mogą być w niektórych przypadkach modyfikowane.

W większym stopniu ustalenia uproszczonych planów urządzenia lasu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin. W planach tych określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia.

Innego typu dokumentami planistycznymi ściśle powiązanymi z uproszczonymi planami urządzenia lasu są plany ochrony dla form ochrony przyrody, wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. W obszarze oddziaływania *UPUL* występują:

- Obszary Natura 2000: Ostoja Biebrzańska PLB 200006, Dolina Biebrzy PLH 200008, Bagno Wizna PLB 200005, Przełomowa Dolina Narwi PLB20008, Dolina Dolnej Narwi PLB140014, Ostoja Narwiańska PLH200024, Dolina Pisy PLH 2000023.
- Biebrzański Park Narodowy, wraz z otuliną,
- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Narwi, wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Wśród dokumentów szczebla regionalnego i lokalnego, z którymi pośrednio powiązany jest *UPUL*, należy wymienić:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2023 przyjęta dnia 27.04.2020 r.
- ✓ Program Ochrony Środowiska Powiatu Łomżyńskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024 przyjęty dnia 9.03.2017 r.
- ✓ Program Ochrony Środowiska Gminy Łomża na lata 2022 – 2030.
- ✓ Program Ochrony Środowiska Gminy Miastkowo na lata 2018 -2022 z perspektywą do roku 2025.

Dokumenty wymieniają jako istniejące problemy środowiskowe dotyczące ochrony przyrody brak planów zagospodarowania przestrzennego lub brak odpowiednich zapisów, które zapobiegłyby konfliktom oraz ochronę walorów przyrodniczych województwa wraz z jednoczesnym rozwojem gospodarczym. Wyznaczone cele i kierunki ochrony przyrody dotyczą w perspektywie długoterminowej zachowania, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach organizacji. W perspektywie krótkoterminowej min. zachowania lub odtworzenia właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich, zapobieganie konfliktom na ekologicznych obszarach chronionych.

Podstawowymi celami przyjętymi w dokumentach są przede wszystkim zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego. Ma to na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie możliwości rozwoju gospodarczego powiatu i jego atrakcyjności.

Dokumenty określają ogólny stan środowiska na terenie gminy oraz możliwości i kierunki prowadzenia jego ochrony. Identyfikują walory przyrodnicze, w tym obiektów objętych ochroną. Określają ogólne wytyczne ich ochrony.

Dla dokumentów i opracowań, które przeanalizowano, nie stwierdzono aby istniało zagrożenie wystąpienia negatywnego skumulowanego oddziaływania na środowisko.

2.6. Metody analizy skutków realizacji postanowień UPUL oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Skutki realizacji uproszczonego planu urządzenia lasu oceniane są w trybie:

(1) Bieżącego, wynikającego z ustawy o lasach, nadzoru nad gospodarką leśną, prowadzonego przez Starostę Łomżyńskiego. Nadzór ten prowadzony na bieżąco. W przypadku nie wykonywania przez właścicieli lasów obowiązku „kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, a w szczególności wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, zapobiegania, wykrywania i zwalczania nadmiernie pojawiających i rozprzestrzeniających się organizmów szkodliwych, ochrony gleby i wód leśnych”, Starosta może nakazać wykonanie odpowiednich działań w drodze decyzji. Ponadto, w razie wystąpienia organizmów szkodliwych w stopniu zagrażającym trwałości lasów, starosta, z urzędu lub na wniosek nadleśniczego, zarządza wykonanie zabiegów zwalczających i ochronnych w lasach zagrożonych, niestanowiących własności Skarbu Państwa, na koszt właściwych nadleśnictw.

(2) Rewizji uproszczonego planu urządzenia lasu (tj. sporządzenia nowego planu na kolejny okres), po 10 latach jego obowiązywania - dokonuje się wówczas nowego opisu taksacyjnego lasu i analizy jego struktury.

(3) Nadzoru nad obszarami Natura 2000, sprawowanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku. Nadzór ten obejmuje w szczególności sporządzanie i

przekazywanie Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, co 6 lat w odniesieniu do specjalnego obszaru ochrony siedlisk oraz co 3 lata w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków, oceny realizacji ochrony tego obszaru.

(4) Monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej, prowadzonego w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring ten powinien być prowadzony w sposób ciągły. Monitoring ten polega na obserwacji i ocenie stanu oraz zachodzących zmian w składnikach różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym, a także na ocenie skuteczności stosowanych metod ochrony przyrody.

2.7. Możliwe transgraniczne oddziaływanie *UPUL* na środowisko

Ze względu na położenie obszaru objętego *UPUL* z dala od granicy państwowej oraz brak form ochrony przyrody i obiektów przyrodniczych przestrzennie spójnych i związanych z obszarami przyrodniczymi poza granicą kraju, nie stwierdza się możliwości wystąpienia negatywnego transgranicznego oddziaływania projektów planów na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. Obszary potencjalnie objęte znaczącym oddziaływaniem *UPUL*

Obszary objęte potencjalnie znacząco negatywnym oddziaływaniem to obszary, gdzie przewiduje się, że realizacja zapisów *UPUL* może powodować powstanie długotrwale negatywnego oddziaływania. Są to obszary, gdzie przewidziano realizację przedsięwzięć wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie określenia przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W zakresie objętym urządzaniem lasu mogą to być zalesienia opisane w paragrafie 3 ustęp 1 punkt 90 w/w Rozporządzenia, zmiany przeznaczenia gruntów, piętrzenie wód itp.

UPUL nie zawiera zapisów, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko. Najistotniejszymi obszarami potencjalnego znaczącego negatywnego wpływu *UPUL* na środowisko są obszary Natura 2000. Wspomniane wyżej Rozporządzenie oraz ustawa OOS określa, że każde przedsięwzięcie lub plan realizowane na obszarze Natura 2000 może potencjalnie oddziaływać na ten obszar. W związku z tym w *Prognozie*, na podstawie pisma

Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku zn. z dnia 15 maja 2024 r., znak pisma WPN.611.5.7.2024.MW za obszar objęty analizą oddziaływania na środowisko, uznano grunty obrębów ewidencyjnych położonych w Gminach Łomża, Jedwabne, Nowogród, objęte opracowaniem *UPUL*, znajdujące się granicach obszarów Natura 2000: Ostoja Biebrzańska PLB 200006, Dolina Biebrzy PLH 200008, Bagno Wizna PLB 200005, Przełomowa Dolina Narwi PLB20008, Dolina Dolnej Narwi PLB140014, Ostoja Narwiańska PLH200024, Dolina Pisy PLH 2000023.

3.2. Istniejący stan środowiska na obszarze objętym opracowaniem *UPUL*

3.2.1. Położenie i ogólna charakterystyka obszaru objętego opracowaniem *UPUL*

Powiat łomżyński - jeden z 17 powiatów województwa podlaskiego - wchodzi w skład obszaru „Zielone Płuca Polski” i zamieszkiwany jest przez 51 610 mieszkańców (31.12.2014 r.).

Powiat zajmuje zachodnią część województwa o powierzchni ok. 1355 km². Powiat tworzy 7 gmin m. in. Gminy Łomża, Jedwabne, Nowogród. Powierzchnia administracyjna powiatu wynosi 135 475 ha, w tym: użytki rolne zajmują ok. 70% powierzchni powiatu. Potencjał gospodarczy powiatu to w zasadzie rolnictwo indywidualne. Powiat łomżyński ze względu na swój rolniczy i wiejski charakter należy do obszarów słabo rozwiniętych gospodarczo. Gminy powiatu łomżyńskiego posiadają zróżnicowany poziom rozwoju gospodarczego, wynikający między innymi z położenia geograficznego, nierównomiernie rozwiniętej infrastruktury technicznej i rynku usług. Teren powiatu łomżyńskiego jest obszarem cennym przyrodniczo, charakteryzują go malownicze krajobrazy, duża powierzchnia lasów, bogata flora i fauna. Tereny prawnie chronione stanowią 35148,5 ha (w tym parki narodowe – 351 ha, rezerваты przyrody 540,7 ha). Lesistość na terenie powiatu wynosi 22,7%. Klimat powiatu jest zbliżony do klimatu województwa podlaskiego. Na terenie powiatu występuje klimat o cechach przejściowych między kontynentalnym klimatem obszarów Niziny Północnopodlaskiej, a przejawiającym zimą pewne cechy klimatu morskiego, a obszarem Nizin Północnomazowieckich. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7,020 C. Czas trwania zimy wynosi od 105 do 112 dni a lata od 80 do 90 dni. Liczba dni ze śniegiem wynosi od 85 do 100. Średni roczny opad wynosi 580 mm, z tego 60% opadów przypada na okres od kwietnia do września. Dominują wiatry zachodnie i południowo – zachodnie.

Powiat położony jest w dorzeczu Narwi z jej największymi dopływami: Biebrzą i Pisą. Mniejszymi dopływami Narwi są rzeki: Ruż, Łojewek, Łomżyczka, Gać, Narwica. Na terenie powiatu nie ma żadnych jezior ani sztucznych zbiorników wodnych.

3.3. Charakterystyka lasów na gruntach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, objętych opracowaniem UPUL.

Uproszczony Plan Urządzenia Lasu objęty Prognozą obejmuje 1348,8748 ha lasów należących do osób fizycznych.

Nie przewiduje się zalesień gruntów nieleśnych z uwagi na objęcie UPUL gruntów sklasyfikowanych w powszechnej ewidencji gruntów jako Ls.

Udział procentowy powierzchni gruntów leśnych w poszczególnych podklasach wieku dla drzewostanów objętych opracowaniem UPUL

Tabela powierzchniowa wg klas i podklas wieku

Pow. leśna niezał.	Klasa podklasa wieku										
	I		II		III		IV		V		VI i st.
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
59,66	2,98	3,65	70,41	69,58	258,66	350,69	368,94	106,81	30,26	22,11	5,12
4	0	0	5	5	19	26	27	8	2	2	0

Dla analizowanych planów średni wiek drzewostanów na gruntach objętych opracowaniem UPUL wynosi 57 lat. Przeciętny zapas drzewostanów kształtuje się na poziomie 118 m³/ha. Zdecydowaną przewagę stanowią starsze drzewostany w III klasie wieku.

Udział typów siedliskowych lasów na obszarze objętym UPUL

Typ siedliskowy	Pow. (ha)	% udział
BŚW	298,67	22
BMŚW	12,66	1
BMW	3,12	0
LMŚW	68,69	5
LMW	88,67	7
LŚW	22,19	2
LW	9,65	1
OL	823,04	61
OLJ	22,18	2
Razem:	1348,87	100

Dominującym typami siedliskowymi lasu są siedliska olsów i borów świeżych, stanowiące 83% obszaru objętego prognozą.

Udział procentowy gatunków drzew panujących w lasach objętych opracowaniem UPUL

Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)	% udziału
SO	389,66	29
GB	3,12	0
DB	22,19	2
BRZ	354,16	26
OL	571,09	42
OS	8,65	1
Razem:	1348,87	100

Spośród gatunków panujących, dominujących w składzie danej warstwy lasu pod względem zajmowanej powierzchni, miąższości lub liczebności, największy udział mają drzewostany z panującymi gatunkami: olsza, brzoza, sosna, stanowiące 97% udziału.

Planowane zabiegi gospodarcze

Zadania gospodarcze	Pow. (ha)	Miąższość (m3)	
		brutto	netto
IB	328,4500	29656	24717
IIIA	23,1800	735	672
IVD	601,3600	11701	9353
PŁAZ	12,6800	334	263
PRZEST	0,4699	23	18
TW	98,6600	1344	1125
TP	264,2200	7402	6196
CS	1,5965	24	21
CP-P	0,7656	3	3

Pośród planowanych zabiegów gospodarczych wyróżniają się rębnie z uwagi na przewagę drzewostanów w wieku rębnym i bliskorębnym.

Konsekwencją planowania użytkowania rębego są zadania hodowlane. Do odnowień przewiduje się powierzchnię 467,54 ha (zręby i powierzchnie leśne niezalesione), do czyszczeń wczesnych (CW) 422,16 ha, do czyszczeń późnych (CP) powierzchnię 6,57 ha.

Stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów objętych UPUL został uznany za zadowalający.

3.4. Formy ochrony przyrody

Aktem prawnym regulującym zasady ochrony przyrody jest Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Art. 6 ustawy wskazuje następujące formy ochrony przyrody podlegające ochronie prawnej: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

3.4.1 Obszary Natura 2000

- Obszary Natura 2000: , , Przełomowa Dolina Narwi PLB20008, Dolina Dolnej Narwi PLB140014, Ostoja Narwiańska PLH200024, Dolina Pisy PLH 2000023.
- Biebrzański Park Narodowy, wraz z otuliną,
- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Narwi, wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Na terenie objętym UPUL występują obszary Natura 2000:

Ostoja Biebrzańska PLB 200006

Powierzchnia: 148508.8 ha

Obszar leży na wysokości 99-209 m n.p.m. i obejmuje rozległy fragment Kotliny Biebrzańskiej, od ujścia Sidry po Narew, z dużym udziałem elementów naturalnych: w jednej piątej zabagnienia, w jednej piątej uprawy, w jednej trzeciej łąki i w ponad jednej trzeciej zalesienia (olsy porzeczkowe i torfowcowe, łęg olszowo-jesionowy, bór bagienny, bory i grądy). Obszar otaczają wysoczyzny morenowe i równiny sandrowe. Jest to największy w Europie Środkowej kompleks dobrze zachowanych torfowisk niskich. Główną rzeką ostoi jest Biebrza, która regularnie wylewając w okresie wiosennym zasila wodą ekosystemy obszaru. Na całym terenie ostoi występują zarośla wierzbowe, w tym wierzby japońskiej i brzozy niskiej. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej: bąk, bączek, bocian czarny, łabędź krzykliwy, trzmielojad, kania czarna, kania ruda, bielik, gadożer, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, orlik grubodzioby, orzeł przedni, orzełek włochaty, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, batalion, dubelt, mewa mała, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna,

rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, puchacz, sowa błotna, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł biało grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, lerka, świergotek polny, wodniczka, muchołówka mała, ortolan, biegus zmienny. W ostoi występuje również cietrzew, nie wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej osiągają także: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa biało skrzydła (przy wysokim poziomie wody). Jest to również bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek).

Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt.

Dolina Biebrzy PLH 200008

Powierzchnia : 121002.6 ha

Ostoja położona jest na obszarze województwa podlaskiego, gdzie średnia wysokość na tym obszarze wynosi 110 m n.p.m. Obszar jest szczególnie cenny ze względu na walory przyrodnicze jak i ostoję ptasią, na tym terenie. A także torfowiska, bagna, roślinność na brzegach wód. Dolina Biebrzy stanowi szerokie, płaskie obniżenie terenu wypełnione torfem: położone od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów poniżej wysoczyzn. Dolina otoczona jest wysoczyznami morenowymi, z wyjątkiem północy i północnego-wschodu, gdzie wchodzi sandry. Wyróżnia się trzy jednostki geomorfologiczne zwane basenami: północny obejmujący dolinę na wschód od Sztabina, środkowy od Sztabina do Osowca i południowy od Osowca do Ujścia Biebrzy i Narwi. Dominującymi siedliskami są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzeczными lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzeczными mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Koryto rzeki Biebrzy z licznymi meandrami i starorzeczami w różnym stadium zarastania ma naturalny charakter. Rezultatem naturalnego charakteru rzeki są rozległe, coroczne zalewy. Długo utrzymujące się zalewy, jak też zasilanie wodami podziemnymi sprawia, że duże obszary torfowisk objęte są czynnym procesem

torfotwórczym, a zbiorowiska torfotwórcze są bardzo rozległe. Z powodu silnego uwilgotnienia, a tym samym trudnego dostępu, były one przez stulecia użytkowane w sposób ekstensywny. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Największy udział mają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne. Najbardziej naturalnymi zbiorowiskami roślinnymi doliny Biebrzy są zbiorowiska leśne: bory bagienne, bór bagienny mechowiskowy, olsy a także mszary i niektóre zbiorowiska szuwarowe. Występuje tu 6 gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej m.in. najbogatsza w Polsce populacja obuwika pospolitego. Dotychczas w dolinie Biebrzy stwierdzono występowanie ponad 920 gatunków roślin naczyniowych, z których 67 jest objętych prawną ochroną gatunkową w Polsce, zaś 45 znalazło się na "Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych Zagrożonych w Polsce" jako gatunki ginące bądź zagrożone wyginięciem (m.in. kosaciec bezlistny, szachownica kostkowata, fiołek torfowy, wełnianeczka alpejska i wierzba borówkolistna). Występuje tu 5 gatunków ssaków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym jeden z rzadkich i zagrożonych gatunków nietoperzy-nocek łydkowłosy. Kolonia zimowa tego gatunku w Twierdzy Osowiec jest największą tego gatunku. Dolina Biebrzy jest również bardzo ważną w skali kraju ostoją bobra i wydry. Sama rzeka ma bogatą ichtiofaunę z różanką i minogiem ukraińskim. Występuje tu również bogata populacja motyla przeplatki maturna. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony tego gatunku w Polsce. łącznie odnotowano tu obecność 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Bagna Biebrzańskie od wielu stuleci wykorzystywane były w sposób ekstensywny jako łąki i pastwiska. Jednak od kilkudziesięciu lat postępuje tu proces wycofywania się rolnictwa z obszarów podmokłych i niedostępnych, które wskutek sukcesji roślinnej w coraz większym stopniu zarastają krzewami i młodym lasem. W ostoi Dolina Biebrzy stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. 25 z wymienionych gatunków zostało zamieszczonych na liście ptaków zagrożonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Dolina Biebrzy jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i największą w Unii Europejskiej osiągają tutaj: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka i rybitwa czarna. Jest to miejsce lęgowe rybitwy białoskrzydłej, kani czarnej, kani rudej, bielika

i błotniaka zbożowego. Sporadycznie przystępują tu do godów: gadożer, orzeł przedni i orzełek.

Bagno Wizna PLB 200005

Powierzchnia : 14471 ha

Obszar ostoi obejmuje duże, zmeliorowane torfowisko niskie (70% obszaru) rozwinięte pomiędzy różnej wielkości wyniesieniami o gruntach mineralnych. Północną część ostoi zajmuje dolina Narwi - jedna z niewielu naturalnych dolin dużych rzek nizinnych. Zachodnia część torfowiska jest rokrocznie zalewana i wykształciły się tu turzycowiska, wschodnią część, bez zalewów, porastają trawy z domieszką turzyc i ziołorośli. Ostoja obejmuje duże torfowisko niskie o nazwie Bagno Wizna. Stanowi ono czwartą, najbardziej na południe wysuniętą część Kotliny Biebrzańskiej. Od Bagien Biebrzańskich oddziela je stożek napływowy rzeki Narwi. Od północnego zachodu ostoja sąsiaduje z Wysoczyzną Kolneńską, a od południa i wschodu z Wysoczyzną Wysokomazowiecką. Bagno Wizna stanowi rozległe, szerokie na 10 km, płaskie i w większości silnie zatorfione obniżenie terenu, którego północnymi obrzeżami płynie Narew. Hydrologicznie Bagno Wizna dzieli się na dwie części: madową dolinę Narwi, kształtowaną przez rzeczne wody zalewowe i drugą część torfowiskową, która została ukształtowana w warunkach silnego podsiąkania wód podziemnych napływających do kotliny z otaczających ją wysoczyzn.

Torfowiska niskie zajmują ok.70% powierzchni ostoi. Zostały w całości zmeliorowane w latach 60-tych ubiegłego wieku na potrzeby rolnictwa. Zachodnia jej część jest regularnie zalewana wodami rzecznyymi. Dominują tu zbiorowiska turzycowe, a na obrzeżach występują zbiorowiska wysokich ziołorośli. Torfowiska niezalewane są porośnięte głównie trawami, lokalnie z większą domieszką turzyc i ziołorośli. Większość otwartych środowisk Bagna Wizna jest użytkowana rolniczo. W dolinie madowej i na torfowisku są to łąki kośne i pastwiska, a na mineralnych wyniesieniach - pola uprawne. Dominują w nich drzewostany olszowe i brzozowe w średnich klasach wieku. Osadnictwo wewnątrz Bagna Wizna jest słabo rozwinięte. Większa część obszaru jest użytkowana rolniczo (łąki i pastwiska zajmują 90% powierzchni, a pola uprawne - 1% ostoi). 1% zajmują lasy (olszyny, brzeziny, sosniny, dębiny). Występuje tu 37 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Przełomowa Dolina Narwi PLB20008

Obszar zajmuje powierzchnię 7649,1 ha.

Ostoja znajduje się na Nizinie Środkowopolskiej, na Kurpiach. Ostoja obejmuje 16 km odcinek rzeki Narwi między miejscowościami Bronowo i Piątnica oraz jej bogato urzeźbioną strefę krawędziową. Dolina rzeki zwęża się na tym odcinku do około 1,5 do 2,0 km szerokości. Narew płynie na tym odcinku nieuregulowanym korytem, tworząc liczne meandry, starorzecza i rozgałęzienia. Największe skupisko starorzeczy znajduje się pomiędzy Łomżą a Kalinowem. O charakterze terenu i bogatej roślinności decydują coroczne wylewy Narwi. Szata roślinna ostoi jest bardzo urozmaicona. Występuje tu zarówno roślinność związana z terenami podmokłymi, jak również skrajnie suche murawy napiaskowe i kserotermiczne. Wyrażna jest specyficzna strefowość roślinności w poprzek doliny charakterystyczna dla dużych naturalnych rzek nizinnych. We wschodniej części obszaru spotyka się płaty olsów i łęgów. Na stokach doliny występują miejscami świetliste dąbrowy oraz płaty grądów. Ogółem na terenie obszaru stwierdzono występowanie 8 rodzajów siedlisk cennych dla ochrony europejskiej przyrody. Największą powierzchnię z nich zajmują priorytetowe lasy łęgowe (4%), które występują m.in. w rezerwacie przyrody Wielki Dział. Obszar ten stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Występuje tu 40 gatunków ptaków cennych dla ochrony przyrody w Europie oraz 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Do szczególnie cennych ptaków odbywających tu lęgi należą: batalion, wodniczka oraz dubelt. Obszar jest również ważnym miejscem odpoczynku dla migrujących ptaków w okresie wiosennym. W czasie wędrówek przebywa tu powyżej 5000 osobników batalionów. W okresie lęgowym obszar zasiedlają również: rybitwa białoskrzydła, rybitwa czarna, krwawodziób i sowa błotna. W 1993 r. na obszarze ostoi gnieździł się jeszcze kulon, którego gniazdowanie nie zostało później potwierdzone. Wody Narwi są ważną ostoją ichtiofauny, w tym 4 gatunków cennych dla ochrony przyrody w Europie: minoga ukraińskiego, różanki, bolenia i piskorza. Na terenie ostoi znajduje się również stanowisko żółwia błotnego.

Ostoja Narwiańska PLH2000024

Plan Zadań Ochronnych obszaru został zatwierdzony w Dz. Urz. Woj. Podl. z 2011 nr 23 poz. 334, Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013 poz. 4473.

Obszar zajmuje powierzchnię 23507,9 ha.

Teren w znaczącym stopniu (ok. 60%) jest zajmują siedliska łąkowe i zaroślowe, ok. 20% stanowią siedliska rolnicze, pozostałą część obszaru zajmują lasy liściaste, iglaste, torfowiska, bagna, roślinność na brzegach wód, młaki, wody śródlądowe inne tereny.

Narew jest największą rzeką północno-wschodniej Polski. Jej źródła znajdują się na terenie Białorusi w kompleksie torfowisk Dzikie Błoto. Odcinek doliny od źródeł do ujścia Biebrzy określa się terminem Dolina Górnej Narwi, natomiast odcinek poniżej Kotliny Biebrzańskiej wyróżnia się jako Dolinę Dolnej Narwi.

Dolina Górnej Narwi jest szerokim obniżeniem terenowym leżącym pomiędzy Wysoczyzną Białostocką, Równiną Bielską i Wysoczyzną Wysokomazowiecką. Od źródeł do Suraża rzeka płynie równoleżnikowo, pod Surażem skręca na północ, zatacza wraz z doliną trzy szerokie łuki, po czym ponownie zmienia swój bieg na równoleżnikowy i wkracza do Kotliny Biebrzańskiej. Poniżej Wizny dolina zatacza szeroki łuk i zmienia kierunek na północny, by poniżej Nowogrodu zmienić ostatecznie bieg na południowo-zachodni.

Ostoja Narwiańska obejmuje przeważającą część dna i zboczy doliny Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Supraśli na wschodzie i ujściem Szkwy na zachodzie. Pomiędzy Zółtkami (ujściem Supraśli) i Tykocinem dolina jest częściowo wypełniona torfami, a na znacznej jej powierzchni występują "wyspy" mineralne, w większości wydmy i miejscami kemy, zbudowane z piasków drobnoziarnistych. Dolina jest przekształcona i w przeważającej części zmeliorowana i zagospodarowana. Dominują gleby torfowo-murszowe słabo i średnio zmurszałe.

Taras zalewowy Narwi leży około 1-2 m nad poziomem rzeki. Cechuje się on obecnością licznych doskonale widocznych form fluwialnych: odsypów korytowych, wałów meandrowych i koryt przelewowych. Dominującymi utworami powierzchniowymi są piaski drobno- i sporadycznie średnioziarniste zawierające często wkładki mułków, szczątki roślinne i skorupki mięczaków. Poniżej Nowogrodu w aluwialach zawierających dużą ilość szczątków organicznych spotykany jest bursztyn. Seria piaszczysta zwieńczona jest glebą madową. W odstąpieniach przykorytowych można napotkać rudę darniową zalegającą kilkadziesiąt centymetrów pod powierzchnią terenu. Niektóre fragmenty łachy meandrowej budują ciemno zabarwione silnie organiczne muły rzeczne. Utwory organiczne, głównie płytkie torfy i muły występują stosunkowo rzadko w podmokłych obniżeniach terenowych i zarastających, nieaktywnych starorzeczach.

Antropogeniczne przekształcenia rzeki i związanych z nią mokradeł są stosunkowo duże, ale natężenie przekształceń jest różne w różnych odcinkach doliny. Narew została uregulowana pomiędzy Nowogrodem i Jankowem, oraz na odcinku od ujścia Biebrzy do okolic wsi Rzędziany. Znaczne fragmenty doliny zostały zmeliorowane. Duże zwarte obszary dawnych terenów podmokłych, obecnie osuszonych i wykorzystanych jako łąki, pastwiska i tereny uprawne znajdują się w lewobrzeżnej części doliny poniżej Łomży, pomiędzy poziomem jednaczewskim i krawędzią wysoczyzny. Intensywnie zagospodarowane łąki i pastwiska występują także po zewnętrznej stronie wału przeciwpowodziowego usypanego między Łomżą i Jednaczewem, całkowicie osuszono 8 tys. ha torfowisk w Kotlinie Wiznańskiej; obszary te jednak znajdują się poza granicami Ostoi Narwiańskiej. Pomiędzy Tykocinem i Rzędzianami zmeliorowane zostało ponad 2,4 tys. ha mokradeł, a w korycie rzeki wybudowano szereg jazów regulujących stany wód. Pomimo przekształceń stosunków hydrologicznych wezbrania są nadal istotnym elementem reżimu hydrologicznego doliny Narwi. Dolina w każdym roku podlega zalewom rzeczny, przy czym zawsze są to zalewy wiosenne, po roztopach, a w niektórych latach zalewy związane z obfitymi opadami deszczu latem i jesienią.

Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych, doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno- wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzecza, jałowczyska oraz murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.

Na agradowanych płaskich odcinkach koryta występują muliste zalewane brzegi rzek z ciborą brunatną, uczepem trójlistkowym oraz rzepichą błotną.

Niewielkie powierzchnie doliny zajmują zbiorowiska leśne: łągi i grądy; część z nich jest silnie zdegradowana na skutek wypasu i pozyskiwania drewna. Na wyżej położonych fragmentach tarasu nadzalewowego i na stokach doliny miejscami występują świetliste dąbrowy oraz

płaty grądów. Zbiorowiska leśne, zwłaszcza dąbrowy są niejednokrotnie w znacznym stopniu przekształcone, co przejawia się w rozdrobnieniu płatów i ich zubożeniu florystycznym. Tym niemniej należą one do najlepiej zachowanych zbiorowisk tego typu północno-wschodniej części kraju. Na okrajkach dąbrów, m.in. na południowych obrzeżach kompleksu leśnego chronionego w rezerwacie Rycerski Kierz (na zachód od Łomży) występuje leniec bezpodkwiatkowy - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Dolina Dolnej Narwi PLB140014

Plan Zadań Ochronnych został zawarty w Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 poz. 1763.

Obszar zajmuje powierzchnię 26527,9 ha. Ostoja obejmuje odcinek rzeki długości 140km, od Łomży do Pułtuska w regionie geograficznym Dolina Dolnej Narwi. Od wschodu graniczy z ostoją Przełomowa Dolina Narwi. Ostoja Dolina Dolnej Narwi składa się z kilku szerokich łuków. Od Łomży rzeka skręca w kierunku północno-zachodniego stopniowo na południowy-zachód i płynie rozszerzając się doliną. Brzegi doliny stają się asymetryczne. Lewy to stroma krawędź wysoczyzny Międzyrzecza Łomżyńskiego, po prawej stronie zbocze przychodzi łagodnie w długie stoki sandru. W okolicy Różana zmienia się krajobraz. Brzeg prawy staje się wyższy. Dolina wcina się w łagodne wyniesienie Wysoczyzny Ciechanowskiej, staje się szeroka na 3km, a rzeka się kieruje wyraźnie na zachód. Następnie, zataczając gwałtownie łuk, ponownie skręca na południe. Dno doliny Narwi zajmują zbiorowiska roślinności wodnej związane ze starorzeczami, roślinności szuwarowej, torfowiskowej i łąkowej. Strome, nasłonecznione zbocza doliny zajmują murawy ciepłolubne, a żyzniejsze stanowiska lasy grądowe z dominacją sosny i udziałem dębu, grabu i lipy. W ostoi Dolina Dolnej Narwi stwierdzono występowanie co najmniej 35 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 4 gatunków spełniających kryteria wyznaczania ostoi ptaków kwalifikujące do międzynarodowych ostoi. 19 z wymienionych gatunków zostało zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Dolina jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy rzecznej, białoczelnej i czarnej. W Dolinie przystępują do lęgów dubelt i kraska. Na obszarze ostoi znajdowało się również do niedawna jedno z ostatnich krajowych lęgów kulona.

W skład obszaru wchodzi 159,71 ha lasów objętych UPUL, co stanowi 0,6% powierzchni ogólnej obszaru.

Dolina Pisy PLH 2000023

Powierzchnia : 3223.2 ha

Obszar położony na wysokości 96-117 m n.p.m. obejmuje dobrze zachowaną dolinę rzeki Pisy z licznie występującymi starorzeczami. Rzeka płynie wśród ekstensywnie użytkowanych łąk, pastwisk i mokradeł.

Na południe od wsi Ptaki występują największe w regionie (około 60 hektarów) i najcenniejsze florystycznie łąki trzęślicowe (z cennymi populacjami goździka okazałego, mieczyka dachówkowatego i kosaćca syberyjskiego liczącymi setki osobników) oraz psiary z cenną florą (m. in. goryczką wąskolistną). Wody rzeki są ważną ostoją kilku gatunków ryb (piskorz, koza, głowacz białopletwy, boleń).

W Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej wymieniono występujące tu cenne siedliska: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, starorzeczami i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, nizinne i podgórskie rzeki, górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie i nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

W Załączniku I Dyrektywy Ptasiej wymienione zostały gatunki występujących tu ptaków: bąk, orlik krzykliwy, bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bielik, trzmielojad, rybołów, zielonka, żuraw, siewka złota, batalion, dubelt, brodziec leśny, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, kraska, dzięcioł czarny, dzięcioł czarny, świergotek polny, trznadel ortolan, skowronek borowy, dzierzba gąsiorek, cietrzew.

Z gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono tu występowanie wielu gatunków ssaków, takich jak: bóbr, wydra, wilk europejski, płazów i gadów: traszka grzebieniasta, kumak nizinny, żółw błotny, ryb: minog, kiełb białopletwy, boleń, różanka, piskorz, koza, bezkręgowców: zatoczek łamliwy, czerwonończyk nieparek, skójką gruboskorupowa, roślin: sasanka otwarta.

Wartość siedlisk przyrodniczych podnosi występowanie rzadkich ptaków migrujących, niewymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej: gęś zbożowa, gęś białoczelna, świstun, kaczka krakwa (krakwa), cyranka, kaczka krzyżówka, płaskonos, głowienka, kaczka czernica, łabędź niemy, gągoł, kokoszka (kurka wodna), łyska, bekas kszyc, nurogęś, słonka, czajka, krwawodziób, kos, kwiczoł, śpiewak, kulik wielki, rycyk (szlamik rycyk), mewa śmieszka, skowronek i rzadkich roślin: goździk okazały, mieczyk dachówkowaty, kosaciec syberyjski.

W skład obszarów Natura 2000 wchodzi 1348,87 ha lasów objętych UPUL, co stanowi 0,39% powierzchni ogólnej obszarów.

3.4.2. Biebrzański Park Narodowy.

Biebrzański Park Narodowy (BbPN) został utworzony dnia 9 września 1993 r.

Celem Parku jest ochrona rozległych torfowisk Kotliny Biebrzańskiej oraz niewielkiego fragmentu Wzgórz Sokólskich o łącznej powierzchni 59.223 ha. Otulina Parku obejmuje także nieduże części przylegających do Kotliny Biebrzańskiej mezoregionów: Wzgórz Sokólskich, Wysoczyzny Białostockiej, Wysoczyzny Kolneńskiej i Doliny Górnej Narwi. W granicach Parku znajduje się osiem wyłączonych z niego enklaw, obejmujących głównie wyspy mineralne w obrębie Kotliny Biebrzańskiej, zajęte pod uprawy, łąki i osadnictwo 7 wsi. Jedna enklawa to Las Wroceński. Najcenniejsze walory Parku to szeroka dolina mającej charakter naturalny silnie meandrującej rzeki Biebrzy, z największym zespołem torfowisk w Polsce, zwanych Bagnami Biebrzańskimi. Wraz z unikatową mozaiką i strefowością siedlisk mokradłowych, a także ekstensywnym rolnictwem zachowały się tu rzadkie, zagrożone i ginące w kraju i Europie gatunki roślin, ptaków i innych zwierząt. Charakterystyczne dla Biebrzańskiego Parku Narodowego są również rozległe krajobrazy, ekosystemy i siedliska, które gdzie indziej zostały już bezpowrotnie zniszczone, w wyniku melioracji, osuszania bagien i torfowisk. Bagna Biebrzańskie są uznawane za jedną z najważniejszych w kraju i w Europie Środkowej ostoj ptaków wodno-błotnych. Jako niezwykle cenny obszar wodno-błotny Biebrzański Park Narodowy w roku 1995 został wpisany na listę Konwencji Ramsar o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego. O międzynarodowej randze walorów przyrodniczych doliny Biebrzy świadczy również uznanie jej za ostoję ptaków o randze europejskiej, wg klasyfikacji BirdLife International. W 2004 dolinę Biebrzy włączono do sieci Natura 2000. Obecnie jest to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB 200006 Ostoja Biebrzańska o powierzchni 148 509,33 ha) i Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH 200008 Dolina Biebrzy o powierzchni 121 206,23 ha).

W skład Parku wchodzi obszar wchodzi 0,19 ha lasów objętych UPUL, co stanowi 0,0003% powierzchni ogólnej Parku.

3.4.3. Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi.

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi został utworzony w centralnej części powiatu, wzdłuż rzeki Narew na styku dwóch Krain: Mazowiecko-Podlaskiej i Mazursko-Podlaskiej w grudniu 1994 r. rozporządzeniem Wojewody Łomżyńskiego.

Park położony jest w województwie podlaskim, w odległości ok. 70 km na zachód od Białegostoku, a jego zachodnia granica styka się z miastem Łomża. Obszar parku wynosi 7 354 ha. Wokół Parku funkcjonuje otulina o powierzchni 12 311 ha. Przepływająca przez Park rzeka Narew o długości 16 km oddziela Wysoczyznę Kolneńską od Wysoczyzny Wysokomazowieckiej. Park został utworzony w celu zachowania, prawie w nie naruszonym stanie, doliny rzeki Narew z wartościowymi zbiorowiskami roślinności wodnej, szuwarowej, torfowiskowej, łąkowej i niewielkimi fragmentami lasów łęgowych oraz ochrony, unikalnej, wyjątkowo ciekawie ukształtowanej rzeźby tego terenu powstałego w wyniku przebicia się rzeki Narew przez wysoczyznę Kolneńską i Wysokomazowiecką. W tym miejscu Narew, na kilkunastokilometrowym odcinku swego biegu tworzy przełom przez morenowe wyniesienia ze strefą krawędziową, której pofalowane stoki wznoszą się na wysokość około 40-50 m. Odcinek ten nazywany jest także Przełomową Doliną Narwi.

Urozmaicony teren parku i specyficzne ekosystemy tworzą dogodne warunki do życia różnym roślinom i zwierzętom. Szata roślinna różnicuje się na: fizjocenozy dolinowe, fizjocenozy strefy krawędziowej i fizjocenozy wysoczyznowe. Występuje tu 47 gatunków roślin objętych całkowitą lub częściową ochroną, 95 gatunków roślin

W Parku stwierdzono występowanie 46 gatunków ssaków. Jest to liczba stosunkowo duża, nawet w porównaniu do fauny większości parków narodowych i krajobrazowych w Polsce. W grupie tej występują 23 gatunki objęte ochroną prawną, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (nocek łydkowłosy i mroczek posrebrzany) oraz 4 gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (nocek duży, nocek łydkowłosy, bóbr europejski, wydra). Ptaki są najlepiej poznaną grupą zwierząt na terenie Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi. Zespół ptaków charakteryzuje się dużą dynamiką wewnętrzną wynikającą z procesów wewnątrzpopulacyjnych występujących tu gatunków, jak również przeobrażeń zachodzących w lokalnych siedliskach.

W skład Parku wchodzi 416,73 ha lasów objętych UPUL, co stanowi 5,67% powierzchni ogólnej Parku.

3.4.4. Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi został utworzony z dniem 1 stycznia 1982 r. Obejmuje obszar dolin Narwi i Pisy oraz Puszczy Kurpiowskiej o łącznej powierzchni 48 994,1 ha. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W skład Obszaru wchodzi 631,16 ha lasów objętych UPUL, co stanowi 1,29% powierzchni ogólnej Obszaru.

3.4.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (wg Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na terenie objętym UPUL nie występują pomniki przyrody.

3.4.6. Rezerваты przyrody.

Zgodnie z treścią ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.) rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Rezerваты przyrody zlokalizowane są poza lasami objętymi projektem UPUL i niniejszą prognozą.

3.4.7. Użytki ekologiczne.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie objętym UPUL nie występują użytki ekologiczne.

3.4.8. Chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów

W myśl Art. 46 Ustawy o ochronie przyrody „ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.”

Aktualnie obowiązującymi rozporządzeniami dotyczącymi ochrony gatunkowej są:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną.

Należy zaznaczyć, że w trakcie prowadzonych w 2023 roku prac taksacyjnych na gruntach objętych opracowaniem UPUL nie odnotowano występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

3.5. Siedliska przyrodnicze poza obszarem Natura 2000

Na terenie gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa w obrębach ewidencyjnych objętych opracowaniem UPUL, nie zainwentaryzowano płatów siedlisk przyrodniczych poza obszarem Natura 2000.

Niemniej jednak możliwe jest występowanie potencjalnych płatów siedlisk przyrodniczych. Lasy prywatne objęte opracowaniem UPUL mogą również sąsiadować z siedliskami przyrodniczymi z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (92/43/EWG), na terenie lasów będących w zarządzie PGL Lasów Państwowych.

3.6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji UPUL

Obecny stopień przekształcenia środowiska naturalnego przez człowieka, powoduje konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, która przede wszystkim nastawiona jest na zapewnienie ciągłości lasów oraz maksymalizację ich stabilności.

Realizacja wskazań gospodarczych zawartych w planach urządzenia lasu ma szczególne znaczenie w lasach własności prywatnej. UPUL jest jedynym prawnym dokumentem dającym możliwość merytorycznego sprawowania nadzoru przez Starostę nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, a także prowadzenia prawidłowej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Uproszczony plan urządzenia lasu dla osób fizycznych i wspólnot gruntowych sporządzany jest na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu. W lasach własności prywatnej gospodarka leśna jest w dużej mierze nastawiona na pozyskanie drewna. Zachowanie właściwego stanu lasów prywatnych uzależnione jest od postępowania zgodnie z zasadami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, równoważącej potrzeby związane z ochroną cennych przyrodniczo fragmentów lasu, opartej na UPUL.

Odstąpienie od przeprowadzenia zabiegów zaplanowanych w UPUL będzie skutkowało zagrożeniem dla trwałości lasów poprzez pogorszenie ich stanu sanitarnego, starzenie się drzewostanów do ich całkowitego rozpadu, co z kolei może się wiązać z nieodwracalnymi zmianami w biotopie. Brak realizacji ustaleń UPUL będzie zatem prowadziło do utrwalenia zniekształceń, konsekwencją czego może być zanik właściwych dla danych siedlisk zbiorowisk roślinnych, a w dalszej kolejności stopniowe zanikanie chronionych gatunków roślin czy zwierząt.

Podsumowując, brak realizacji zapisów *UPUL*, może spowodować:

- Utratę kontroli nad stanem sanitarnym i zdrowotnym lasu,
- Zagrożenie trwałości lasu, w przypadku zbyt dużego, niekontrolowanego pozyskania drewna, nieopartego szacunkami inwentaryzacyjnymi zapasu spodziewanego przyrostu,
- Nieplanowaną, rabunkową gospodarkę leśną, przyczyniającą się do zubożenia bioróżnorodności,
- Zubożenie siedlisk oraz ich niekorzystne przekształcenie,
- Pogorszenie możliwości rozwoju młodego pokolenia,
- Stworzenie bazy żerowej dla patogenów w wyniku pozostawienia nadmiernych ilości martwego drewna w drzewostanie.

4. Przewidywane oddziaływanie *UPUL* na środowisko, obszary Natura 2000.

4. 1. Oddziaływania *UPUL* na obszary Natura 2000 i obszar chronionego krajobrazu.

Obszary Natura 2000 są obszarami ochrony konkretnych elementów środowiska-przedmiotów ochrony, ustalonych indywidualnie dla każdego obszaru, na podstawie kilku parametrów. Każdy obszar Natura 2000 posiada tzw. w Standardowy Formularz Danych (SDF), w którym zawarte są wszystkie najważniejsze informacje, w tym dane identyfikujące obszar (nazwa, kod), a także informacje przyrodnicze o gatunkach i siedliskach występujących na jego terenie. W SDF-ie zawarta jest ocena znaczenia danego obszaru w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk, z której wynika, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze Natura 2000. Obszary Natura 2000, znajdujące się w zasięgu niniejszego opracowania posiadają ustanowione Plany Zadań Ochronnych, w których szczegółowo przeanalizowano stan zachowania i zagrożenia występujące dla poszczególnych przedmiotów ochrony. Zaplanowano w nim również konkretne działania ochronne.

Biorąc pod uwagę, że przedmioty ochrony obszaru są związane raczej z siedliskami nieleśnymi, wodnymi, bagiennymi, łąkowymi, a udział gruntów *UPUL* w obszarze jest mały, oddziaływanie zaprojektowanych zabiegów będzie tutaj znikome.

Udział lasów objętych upul w obszarach Natura 2000 wynosi 0,4% ogólnej powierzchni obszarów.

Na podstawie powyższych informacji stwierdzono brak negatywnego oddziaływania UPUL na Obszary Natura 2000.

4.2. Przewidywane oddziaływanie UPUL na środowisko.

W środowisku przyrodniczym istnieje cały szereg powiązań między poszczególnymi jego elementami, a zachwianie równowagi prowadzi nieuchronnie do bardzo poważnych konsekwencji, zarówno dla ekosystemów jak i dla człowieka. Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany.

Realizacja dokumentacji urzędzeniowej ma na celu zachowanie trwałości i dobrej kondycji drzewostanów jako jednego z elementów środowiska naturalnego. Ma wpływ na czystość powietrza między innymi przez możliwość asymilacji dwutlenku węgla, zwiększanie retencji i polepszanie jakości wody, ochronę gleby przed erozją poprzez wskazywanie odpowiednich terminów prowadzenia zabiegów oraz odnowienia. Las (i jego długotrwałe istnienie w dobrej formie zdrowotnej) może także wspomagać funkcje akustyczne i osłony od wiatru.

4.2.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Mając na uwadze definicję bioróżnorodności, oddziaływanie powinno rozpatrywać się na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym.

Zapisy UPUL propagują wprowadzanie składów gatunkowych zgodnych z siedliskowym typem lasu, gdzie przewidziane jest miejsce na gatunki domieszkowe ważne z punktu widzenia bioróżnorodności, stosowanie projektowanych składów odnowieniowych upraw, wykorzystanie zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki. Ponadto, poprzez właściwy dobór składów gatunkowych, wspierają wzrost udziału rodzimych gatunków, zróżnicowanie struktury gatunkowej w obrębie drzewostanu. Na etapie tworzenia planów brana jest pod uwagę ochrona cennych starodrzewów, a także pojedynczych drzew czy biotopów, co przekłada się na zróżnicowanie biologiczne świata zwierzęcego.

Zaplanowane w UPUL zabiegi wpłyną pozytywnie na zachowanie stanu siedlisk, minimalizując stopień ich przekształcania oraz wymierania stanowiących o bioróżnorodności gatunków. Ryzyko zmniejszenia różnorodności biologicznej może wystąpić jedynie w przypadku nieprzestrzegania zawartych w UPUL zaleceń.

4.2.2. Oddziaływanie na ludzi i zdrowie ludzi

Trwale zrównoważona gospodarka leśna oraz udostępnianie lasu umożliwia społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewniając jednocześnie pożądaną przez prywatnych właścicieli lasów możliwość pozyskania surowca drzewnego.

Realizacja uproszczonych planów urządzenia lasu ma na celu zachowanie trwałości i dobrej kondycji drzewostanów jako jednego z elementów środowiska naturalnego. Szata roślinna wpływa pozytywnie na stan środowiska. Jest ściśle związana z zachowaniem równowagi w środowisku. Ma wpływ na czystość powietrza między innymi przez możliwość asymilacji dwutlenku węgla, zwiększa retencję wody przez co poprawia mikroklimat oraz jakość wody, a także może pełnić funkcje ekranów akustycznych i osłony od wiatru. Zachowanie równowagi w środowisku przyrodniczym i tworzenie naturalnych barier ochronnych warunkuje dobry stan środowiska życia i tym samym zmniejsza ryzyko wystąpienia epidemii. Dodatkowo umożliwienie korzystania z zasobów przyrody jakim jest między innymi pozyskiwane drewno daje szansę na polepszenie warunków życia. Dlatego też racjonalne gospodarowanie lasami poprzez pozytywny wpływ na środowisko, ma również pozytywny wpływ na zdrowie ludzi.

4.2.3. Oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

Rośliny i grzyby

W trakcie przeprowadzonych prac taksacyjnych, na gruntach objętych opracowaniem UPUL nie stwierdzono występowania gatunków roślin chronionych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409). Prace wykonywane były w roku 2024 w okresie letnim. Nie wyklucza się jednak całkowitej obecności w lasach objętych UPUL występowania gatunków chronionych. W celu ochrony gatunków roślin i grzybów, potencjalnie mogących występować na terenach analizowanych, dokumentacja urzędzeniowa zaleca prowadzenie prac gospodarczych

ograniczać do okresu zimowego. Zapisy zalecają stosowanie dobrej praktyki leśnej, która mówi o wykonywaniu zabiegów w okresie zimowym przy pokrywie śnieżnej. Prowadzenie prac w okresie zimowym przy pełnej pokrywie śnieżnej jest jednym z istotnych elementów minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć pielęgnacyjnych i rębnych, ze względów zarówno hodowlanych jak i ochronnych. Działania te zapewnią znaczne zmniejszenie uszkodzenia płatów z roślinnością. Bezpośrednie oddziaływanie UPUL na rośliny potencjalnie występujące na terenach objętych opracowaniem oceniono, zatem jako neutralne.

Zasięg działań przewidzianych w UPUL i ich realizacja nie mają rozległego charakteru, odnoszą się jedynie do konkretnych wydzieleń. Wszelkie zabiegi zapisane w UPUL nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznaczej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach rośliny, w szczególności potencjalne rośliny chronione. Należy pamiętać, że ze względu na rodzaj własności i różnowiekowość drzewostanów sąsiadujących prace z zakresu gospodarki leśnej będą prowadzone na niewielkich powierzchniach i w różnym czasie, co również zmniejsza potencjalne negatywne oddziaływanie.

Projektowane działania i zabiegi nie będą generowały potencjalnie negatywnych skutków w odniesieniu do roślin, w tym także gatunków chronionych, zlokalizowanych w sąsiedztwie gruntów leśnych objętych opracowaniem UPUL.

Oddziaływanie UPUL na rośliny runa występujące na terenie objętym opracowaniem oceniono jako neutralne.

Zwierzęta

Zapisy planów przewidują wskazanie terminów wykonywania rębni i trzebieży w okresie poza sezonem lęgowym ptaków, z zachowaniem drzew zasiedlonych przez ptaki lub inne zwierzęta. Gatunkami na które mogą mieć największy wpływ zapisy dokumentacji urzędniowej są te związane z siedliskami leśnymi bądź zadrzewieniami.

Analizując strukturę przestrzenno-wiekową drzewostanów objętych planem można zauważyć, iż preferowane przez gatunki chronione, a potencjalnie zamieszkujące w terenach leśnych (np. orlik krzykliwy, trzemieljad, błotniak stawowy, bocian czarny czy dzięcioły)

drzewostany w starszym wieku (ponad 80 lat) zajmują jedynie nieznaczną część obszarów upul. Analiza przestrzenna wykazuje duże rozproszenie tych drzewostanów, są to jedynie niewielkie enklawy w otoczeniu młodszych kompleksów. Dla lasów na siedliskach wilgotnych, graniczących z otwartymi terenami szuwarów nadrzecznych zaproponowano zabieg rębni złożonej IVD – ich realizacja dostosuje intensywność zabiegów hodowlanych do naturalnych faz rozwojowych drzewostanu, zróżnicowanych nawet w obrębie jednego, złożonego strukturalnie drzewostanu. Polega ona na ograniczeniu czynności odnowieniowych do pewnych stref w drzewostanie, wyznaczeniu granic transportu i rozpoczynaniu od nich prac odnowieniowych, a także prowadzeniu wszystkich cięć oraz zrywki w sposób zapewniający maksymalną ochronę istniejących odnowień i drzew stojących. Dla fragmentów drzewostanów są również przewidziane zabiegi pielęgnacji poprzez trzebież późną – TPP - której ogólnym celem jest doprowadzenie drzewostanu do wieku rębności w dobrym stanie sanitarnym, spełniając przy tym wszystkie funkcje przyrodnicze lasów.

Jak wspomniano zapisy dokumentacji zawierają wskazania co do ograniczeń w prowadzeniu gospodarki leśnej w nawiązaniu do gatunków chronionych, wskazują obszary znajdujące się w granicach form ochrony przyrody, a także terminy najbardziej adekwatne z punktu widzenia ochrony ptaków oraz roślin chronionych. Wpłynie również w istotny sposób na zmianę krajobrazu w najbliższym otoczeniu gniazd.

Zgodnie z dobrymi praktykami zawartymi w Zasadach hodowli lasu, przy wykonaniu rębni na powierzchni powyżej 1 ha zaleca się projektowanie kęp ekologicznych w formie biogrup do naturalnego rozpadu, stanowiących min. 5% powierzchni manipulacyjnej. Ponadto nie stosuje się wykonywania rębni w okolicach źródeł, jezior, rzek. W tych miejscach wskazane jest pozostawienie stref ochronnych, tzw. "ekotonów" bez cięć. Zaleca się zachowanie stref ekotonu o szerokości ok. 30m (jedna wysokość drzewostanu). Ochrona ptaków, zwłaszcza tych grup, które stale związane są z gruntami leśnymi, podobnie jak w przypadku ssaków, będzie polegać na kontroli powierzchni roboczej przed rozpoczęciem prac pod kątem obecności ptaków. Należy zwracać szczególną uwagę na drzewa dziuplaste z gniazdami, ponadto pozostawianie drzew dziuplastych martwych oraz obumierających w lesie powinno zapewnić ochronę tej grupie zwierząt, tak jak i prowadzenie prac poza okresami lęgowymi

paków. Należy pamiętać, iż planowane działania gospodarcze podlegają ograniczeniu poprzez szereg wytycznych i zasad sprzyjających pozostawianiu siedlisk stanowiących ich potencjalne miejsca bytowania. Technologia prac w leśnictwie powoduje, że są one wykonywane w różnych okresach czasu. Przede wszystkim należy przestrzegać terminów wykonywania cięć, ograniczając je do miesięcy poza okresem lęgowym ptaków w zależności od gatunku, zapewniając zachowanie potencjalnych populacji ptaków na danym terenie.

W celu ograniczenia potencjalnie negatywnego wpływu planowanych zabiegów na gatunki owadów, płazów, gadów i małych ssaków, związanych ze środowiskiem leśnym należy przede wszystkim zadbać o ochronę potencjalnych miejsc ich występowania podczas prowadzenia prac leśnych. Zaleca się, jak wspomniano wyżej, pozostawienie kłód i martwego drewna. W UPUL zawarto odpowiednie zapisy w części dotyczącej ochrony przyrody, ich przestrzeganie zapewni neutralny wpływ zabiegów zaprojektowanych w UPUL na ptaki oraz nietoperze.

W obrębie opisywanych gmin odnotowane może być występowanie gatunków zwierzyny łownej związanej z terenami leśnymi oraz półotwartymi: sarny, lisy czy zające korzystają z siedlisk leśnych, unikając kontaktu z człowiekiem.

Kolejną grupą ssaków objętych ochroną, a które związane są z gruntami leśnymi są wydra i bóbr. Gatunki te związane są ze środowiskiem wodnym, wpływ zabiegów przy utrzymaniu zasady ochrony naturalnego charakteru siedlisk bytowania należy uznać za neutralny.

Wpływ na gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze a związane ze środowiskiem wodnym (wydra, gatunki ryb, płazów czy owadów) będzie neutralny. Stosowanie zapisów ujętych w rozdziale ochrona przyrody UPUL zapewni odpowiedni stan żerowisk oraz miejsc lęgowych dla grup zwierząt będących celem ochrony w ramach tego obszaru, np. poprzez realizowanie zapisu nie wykonywania rębni zupełnych w okolicach źródlisk, jezior, rzek.

Zasięg działań przewidzianych w UPUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Wszelkie zabiegi zapisane w UPUL dotyczą jedynie wydzieleń objętych opracowaniem, nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznacznej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach zwierzęta, w szczególności potencjalne zwierzęta chronione. Projektowane działania i zabiegi

nie będą, zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w ujęciu średnioterminowym i długoterminowym w odniesieniu do zwierząt, w tym także gatunków chronionych, zlokalizowanych w sąsiedztwie gruntów leśnych objętych opracowaniem UPUL. W ujęciu krótkoterminowym negatywne oddziaływanie zapisanych w UPUL zabiegów dotyczyć będzie jedynie prac z zakresu pielęgnacji lasu i pozyskania drewna i opierać się będzie na wzmożonej i intensywnej penetracji lasu w czasie ich wykonywania. Negatywne oddziaływanie dotyczyć będzie przede wszystkim płoszenia zwierzyny z ich miejsc bytowania.

4.2.4. Oddziaływanie na wodę

W UPUL nie zaplanowano działań znacząco wpływających na stan zasobów wodnych. Zabiegi pielęgnacyjne nie wpłyną negatywnie na zdolność retencyjną drzewostanów. Zachowanie trwałości i dobrego stanu sanitarnego drzewostanów w aspekcie długoterminowym może przyczynić się do utrwalenia również zdolności retencyjnej w skali mikro. Zapisy dokumentacji urzędniowej już na etapie projektowania zachowują zasady zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi. W kontekście zachowania stabilności warunków mikrosiedlisk, zgodnie z zasadami dobrych praktyk leśnych, tworzone są strefy ekotonowe przy zbiornikach, jeziorach oraz rzekach w celu zachowania ciągłości siedlisk oraz warunków retencji i spływu, co pozytywnie oddziałuje na czystość rzek (ochrona przez nadmiernym dopływem biogenów ze spływu powierzchniowego) oraz stabilizację obszarów wodno-błotnych. Zachowanie ciągłości i trwałości drzewostanów, która jest przewidziana w planach uproszczonych może zachować również stabilny poziom małej retencji. Dokumentacja nie przewiduje nowych zalesień i bierze pod uwagę siedliska użytkowane jako łąki, zawiera informacje o istniejących terenach podmokłych czy bagnach. UPUL nie zawiera wskazań dla gruntów nieleśnych oraz nie planuje zabiegów melioracyjnych. Ze względu na długi okres wykonania oraz rozdrobnienie własnościowe, wykonanie zapisów planów będzie przebiegało w zróżnicowanym tempie i nieznacznych powierzchniach, ewentualne negatywne oddziaływania będą małoskalowe oraz krótkotrwałe. Wpływ realizacji zapisów UPUL na wodę jest zatem znikomy i pomijalny, a skutki realizacji zadań wynikających z UPUL mają charakter neutralny.

4.2.5. Oddziaływanie na powietrze

Działania zapisane w UPUL nie będą wpływać negatywnie na powietrze. Zabiegi wykonywane są miejscowo, przy niewielkim użyciu ciężkiego sprzętu (stosuje się głównie pilarki, kosy spalinowe, ciągniki rolnicze lub leśne). Spaliny wprowadzane są w rozproszeniu czasowym (prace z zakresu pozyskania drewna – około 2 tygodni w jednym wydzieleniu, prace hodowlane – kilka godzin) i przestrzennym.

Wpływ zabiegów zapisanych w projekcie planu na powietrze należy uznać za nieznaczący i niezauważalny. Skutki realizacji zadań zaplanowanych w UPUL będą neutralne.

4.2.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Rozpatrując wpływ projektowanego planu w ujęciu krótkoterminowym zauważa się negatywny, okresowy wpływ zapisów UPUL na powierzchnię ziemi, a w szczególności na pokrywę gleby. Związane jest to z pracami wykonywanymi przy pozyskiwaniu drewna zwłaszcza w użytkowaniu rębny oraz przygotowaniem powierzchni do odnowienia. W perspektywie długoterminowej, będzie miało pozytywny wpływ na utrzymanie pokrywy roślinnej, co z kolei sprzyjać będzie zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej zabezpieczając ją przed erozją.

Mając na uwadze przewagę pozytywnych aspektów oddziaływania nad negatywnymi, skutki realizacji zaplanowanych w UPUL wskazań, w odniesieniu do powierzchni ziemi będą miały charakter potencjalnie pozytywny.

4.2.7 Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja zapisów UPUL stwarza możliwość kształtowania strefy przejściowej między lasem, a terenem otwartym, co korzystnie wpłynie będzie na zachowanie dotychczasowego krajobrazu.

Rozpatrując skutki realizacji UPUL w ujęciu długoterminowym, będą one miały charakter potencjalnie pozytywny. Uzasadnieniem oceny jest fakt, iż kształtowanie ekotonu oraz utrzymywanie ciągłości trwania lasów w krajobrazie analizowanych gmin przeważa zdecydowanie nad krótkotrwałym wpływem cięć w drzewostanach, koniecznych do stworzenia dogodnych warunków wzrostu młodemu pokoleniu lasu. Zastosowane rębnie IB zostały zaprojektowane przede wszystkim w drzewostanach, w których wymagana jest

przebudowa ze względu na obecność gatunków niezgodnych z typem siedliskowym lub obszarach gdzie utrudnione byłoby odnowienie naturalne. Zastosowanie rębni gniazdowej (IIIA oraz IIIB) będzie skutkowało przebudową drzewostanów monogatunkowych, a także osłonięciem nowego pokolenia przed negatywnymi skutkami działań zewnętrznych np. wiatru. W przypadku zastosowania rębni stopniowej udoskonalonej (IVD) w odniesieniu do drzewostanów rębnych będzie ona korzystnie wpływać na krajobraz otoczenia. Zaproponowana rębnia sprzyja wykształcaniu przez drzewostany różnowiekowej wielogatunkowej oraz złożonej przestrzennie i wysokościowo struktury o wysokich walorach krajobrazowych. Należy wziąć pod uwagę rozproszenie własnościowe działek własnościowych osób prywatnych – w związku z dużą liczbą właścicieli oraz przewidywanym długim czasem wykonywania zabiegów (10 lat) – należy spodziewać się wykonywania zapisów upul w różnym czasie i na niewielkich powierzchniach manipulacyjnych – co zdecydowanie minimalizuje negatywny wpływ na krajobraz.

4.2.8 Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zawartych w UPUL nie spowoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach, potencjalnie mogą wpływać jedynie na krótkoterminową zmianę mikroklimatu lokalnego. Oddziaływanie UPUL na klimat można określić, jako nieznaczące i niezauważalne, stąd w końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z UPUL w odniesieniu do klimatu będą miały charakter neutralny.

4.2.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Uproszczone plany urządzenia lasu wyznaczają ramy do prowadzenia gospodarki na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych oraz trwałości lasu. Zapisane są w nim etaty użytkowania wyliczone są na podstawie algorytmów matematycznych. Etaty użytkowania są wielkościami które pozwalają wnioskować, czy zasoby drzewne nie zostaną zmniejszone oraz będą zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów.

Etat cięć w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębny wynikający z potrzeb pielęgnacyjnych oraz stanu sanitarnego lasu nie powinien przekraczać miąższości wskazanej w UPUL. Etat cięć w drzewostanach rębnych wynika natomiast z potrzeb hodowlanych. W lasach własności prywatnej opracowywanych obrębów ewidencyjnych ilość

drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Dla rębni złożonych przyjmowano również ograniczenie pozyskania od 20 do 30 % w zależności od zastosowanych zabiegów i koniecznego odnowienia.

W związku z wykonaniem zapisów UPUL można zauważyć zmianę struktury pod kątem bogactwa gatunkowego. Wykonanie zapisów planów wpłynie na strukturę drzewostanów objętych dokumentacją, nastąpi zmiana zarówno w starszych jak i młodszych klasach wieku, w zależności od możliwości oraz grupy wiekowej następuje zwiększenie udziału drzewostanów niejednorodnych gatunkowo, Proces tworzenia kompleksów leśnych o złożonej budowie przestrzennej i gatunkowej, znacznej bioróżnorodności jest procesem długotrwałym i będzie wymagał czasu znacznie dłuższego niż ujęty w obowiązującej dokumentacji. Zauważyć można jednak zwiększanie powierzchni drzewostanów w młodszych klasach wieku co związane jest z odnowieniami powierzchni i w ujęciu długofalowym zapewni utrzymanie trwałości i ciągłości struktury drzewostanów, a zatem również siedlisk, w dobrej formie zdrowotnej. Przy zachowaniu ciągłości dokumentacji urządzeniowej oraz spełnieniu obostrzeń dla ochrony przyrody, powinna zostać osiągnięta równowaga i odpowiednia kontynuacja wkraczania kolejnych grup powierzchni w wiek bliskorębny, a także stabilizacja rozkładu powierzchniowo-wiekowego. Biorąc pod uwagę rozkład czasowy oraz powierzchniowy, powinien zostać zachowany ład przestrzenny oraz stan siedlisk w analizowanych kompleksach leśnych.

Skutkiem realizacji zadań wynikających z UPUL będzie przede wszystkim zachowanie ciągłości trwania lasów własności prywatnej oraz maksymalizacja ich stabilności na terenie objętym opracowaniem. Z tego względu, skutki realizacji zapisów UPUL w odniesieniu do zasobów naturalnych będą pozytywne.

4.2.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

Nie przewiduje się oddziaływania UPUL na zabytki i dobra kultury materialnej z uwagi na rozbieżną lokalizację i zakres działania obydwu elementów.

4.2.11. Zbiorcza ocena oddziaływania *UPUL* na środowisko

Przewidywane oddziaływanie poszczególnych zadań zaplanowanych w *UPUL* na elementy środowiska w granicach opracowania zestawiono poniżej:

Elementy środowiska	Odnowienia	Pielęgnacja drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	Oddziaływania łączne planowanych czynności na środowisko
Różnorodność biologiczna	+3	+1	+1	-1	+3
Ludzie	+1	+1	+1	+1	+2
Zwierzęta	+1	0	0	-1	+2
Rośliny	+1	0	0	-1	+2
Woda	0	0	0	-1	0
Powietrze	0	0	0	0	0
Powierzchnia ziemi	+3	0	0	0	+3
Krajobraz	0	0	0	+1	+1
Klimat	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0
Dobra materialne i zabytki	0	0	0	0	0
Łączna ocena oddziaływania Planu na środowisko	+2	+1	+1	-1	+2

Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) — wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) - brak znaczącego wpływu,

- (minus) - wpływ znaczący, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe (np. -3. to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego);

Łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, lecz stanowi indywidualne podsumowanie zagadnienia.

5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO UPUL

5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań UPUL na środowisko. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

Zgodnie z Ustawą OOS zapisy UPUL nie zawierają zaleceń, których realizacja może znacząco negatywnie wpływać na środowisko lub obiekty i obszary chronione.

Realizacja niektórych zapisów UPUL może ewentualnie powodować nieznacznie negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na wybrane elementy środowiska.

Poniżej zestawiono propozycje minimalizacji wystąpienia ewentualnych negatywnych oddziaływań oraz ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.

Obszar wpływu	negatywnego	Potencjalne oddziaływanie	negatywne	Działania ograniczające	negatywne oddziaływanie
Stanowiska roślin leśnych i grzybów	chronionych	Przypadkowe stanowiska prowadzenia prac	zniszczenie w czasie leśnych.	Pozostawianie w formie kęp prowadzenia cięć	powierzchni podczas rębnych.

	Zniszczenie siedliska podczas prowadzenia cięć rębnych.	Ograniczenie cięć rębnych i pielęgnacyjnych do okresu zimowego.
Stanowiska gatunków ptaków leśnych	Płoszenie ptaków w sezonie lęgowym. Zanik siedlisk i miejsc lęgowych. Zmniejszanie się liczby starych drzew.	Pozostawianie odpowiedniej liczby starych drzew, szczególnie gatunków o miękkim drewnie. Monitorowanie drzewostanów przed wykonaniem cięć w okresie lęgowym pod kątem ewentualnego zasiedlenia przez gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej jak również przez inne gatunków rzadkie i zagrożone wyginięciem. W miarę możliwości prowadzenie prac leśnych poza okresem lęgowym ptaków lub odstąpienie od czynności w odniesieniu do drzew zasiedlonych przez ptaki.
Różnorodność biologiczna	Zmniejszenie różnorodności na poziomie genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym.	Pozostawianie podczas cięć pielęgnacyjnych drzew charakteryzujących się nietypowym kształtem lub cechami wzrostowymi. Ochrona stanowisk i siedlisk gatunków chronionych.

Powierzchnia ziemi	Zniekształcenie pokrywy glebowej w przypadku prac leśnych z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu	W miarę możliwości prowadzenie prac w okresie zimowym, szczególnie na siedliskach wilgotnych i podmokłych.
Krajobraz	Zniekształcenie fizjonomii krajobrazu poprzez niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego.	Kształtowanie stref ekotonowych, granicy polno-leśnej, pasów drzewostanu nieużytkowanego rębnie na granicy lasu i terenu otwartego.
Zasoby naturalne	Zaplanowanie użytkowania naruszającego trwałość zasobów.	Określenie etatu użytkowania nieprzekraczającego użytkowania bieżącego przyrostu drzewostanów objętych UPUL .
Siedliska przyrodnicze	Nieodpowiednie prowadzenie użytkowania. Zbyt duża powierzchnia użytkowania. Nieodpowiedni skład gatunkowy upraw.	Sporządzenie planu cięć i zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z potrzebami hodowlanymi drzewostanów. Dostosowanie rodzaju i formy rębni do konkretnego drzewostanu. Dostosowanie składu gatunkowego upraw i gospodarczego typu drzewostanu do możliwości siedliska. Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych odbywa się

		poprzez brak ingerencji w obszary, na których te siedliska występują (bagna, mszary, torfowiska) oraz projektowanie stref ekotonowych w ich najbliższym otoczeniu.
--	--	--

5.2. Podsumowanie

Przy następujących zastrzeżeniach, nie będzie ryzyka negatywnego oddziaływania planu na obszary Natura 2000:

1. W obszarach Natura 2000 pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych powinno być przeprowadzone w okresie poza sezonem lęgowym ptaków. Zastrzeżenie to nie dotyczy zabiegów pielęgnacyjno-hodowlanych (czyszczeń i trzebieży). Zastrzeżenie to nie będzie obowiązywać, jeżeli wiarygodna inwentaryzacja ornitologiczna wykluczy występowanie w odległości 500 m od miejsca zabiegu gniazd dużych ptaków.
2. Podczas wykonywania cięć rębnych na obszarach Natura 2000 pozostawia się na gruncie część starych drzew w formie grup lub do naturalnej śmierci i rozpadu.
3. Podczas wykonywania zabiegów wynikających z planu nie mogą być usuwane drzewa dziuplaste oraz zasiedlone przez gatunki chronione.
4. Podczas wykonywania zabiegów wynikających z planu obowiązuje przestrzeganie przepisów o ochronie gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt. Wykonujący zabiegi jest odpowiedzialny za rozpoznanie ewentualnego występowania gatunków chronionych wg rzeczywistego stanu na gruncie i nie może polegać w tym celu tylko na danych z opisu taksacyjnego.

Przy zastrzeżeniach wyżej wymienionych, nie ma przeszkód prawnych do przyjęcia planu, które wynikałyby z art. 55 ust 2 ustawy z 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Plan przy powyższych zastrzeżeniach nie będzie także wywierał znaczącego negatywnego oddziaływania na populacje gatunków chronionych. Plan nie stwarza ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną (w

tym zwierzęta, rośliny, grzyby, siedliska przyrodnicze), życie i zdrowie ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne. Na większość z tych elementów środowiska plan może wywrzeć oddziaływanie pozytywne. Oddziaływanie planu na środowisko jest korzystniejsze od „wariantu zerowego” polegającego na nie ujęciu gospodarki i wykorzystywania lasów prywatnych w ramy planu. Przy zastrzeżeniach wyżej wymienionych, można więc rekomendować przyjęcie planu w świetle art. 55 ust. 1 z 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

5.3. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w *UPUL*

Procedura opracowywania uproszczonego planu urządzenia lasu jest procesem, podczas którego z wielu możliwych wariantów wybierane są rozwiązania optymalne, łączące w sobie zaspokajanie potrzeb społeczno - gospodarczych i ochronę przyrody. Wszelkie projektowane działania gospodarcze były rozpatrywane w wielu aspektach. Wybór sposobu postępowania ujętego w *UPUL* nastąpił po konsultacjach społecznych i wyłożeniu projektu *UPUL* w gminie. Możliwe rozwiązania alternatywne były rozpatrywane i weryfikowane na etapie projektowania w ramach *UPUL* . W związku z tym dla projektu *UPUL* , który został poddany analizie i ocenie w niniejszej *Prognozie* nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych dotyczących rodzajów zabiegów hodowlano – gospodarczych .

Alternatywą może być jedynie podana wielkość użytkowania, która jest wartością maksymalną i można ją stosować w różnych wielkościach do wartości określonej w *UPUL* bez znaczącego wpływu na drzewostan i środowisko. Alternatywą w przypadku braku wykonania rębni są zabiegi trzebieżowe nie zmieniające struktury ekosystemów leśnych. Jednakże taki sposób gospodarowania może uniemożliwiać powstanie nowych pokoleń lasu.

Uproszczony plan urządzenia lasu, po zatwierdzeniu przez właściwego starostę stanowi dokument, zawierający zarówno ustalenia obligatoryjne, których realizacja jest konieczna, jak też zadania fakultatywne dające określoną swobodę w sposobie ich realizacji.

5.4. Problemy napotkane podczas sporządzania prognozy

Podczas sporządzania prognozy nie stwierdzono istotnych problemów związanych z jej przygotowaniem.

6. LITERATURA

- Instrukcja Urządzania Lasu, DGLP, Warszawa 2012
- Zasady hodowli lasu, DGLP, Warszawa 2012
- Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu, DGLP, Warszawa 2004.
- Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łomża na okres 01.01.2020 - 31.12.2029.
- Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Nowogród na okres 01.01.2019 - 31.12.2028.
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Łomża na lata 2020 - 2029.
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Nowogród na okres 01.01.2019 - 31.12.2028.
- Plan Ochrony Biebrzańskiego parku narodowego – projekt.
- Plan Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.
- SDF obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB 200006.
- SDF obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH 200008.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bagno Wizna PLB 200005/Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 poz. 4892/.
- SDF obszaru Natura 2000 Dolina Pisy PLH 2000023.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Narwi PLB20008.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Narwiańska PLH200024.
- Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Łomżyńskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024.
- Program Ochrony Środowiska Gminy Łomża na lata 2022 – 2030.
- Kruszewicz A., Ptaki Polski, MULTICO, Warszawa 2007.
- Rutkowski P., Natura 2000 w leśnictwie, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009.
- Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska.
- Pawlaczyk P., Natura 2000 Niezbędnik Leśnika, Klub Przyrodników, Świebodzin 2008.

- Natura 2000 w lasach Polski, Ministerstwo Środowiska, 2003.
- Kondracki J., 2009. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.
- Kondracki J., 1994. Geografia Polski, Mezoregiony fizyczno-geograficzne, PWN. Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. 2008. Zespoły leśne Polski. Wydawnictwo Naukowe. PWN. Warszawa.
- Matuszkiewicz W., 2007. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że jako autor dokumentu projektu Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu sporządzonego dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położonych w powiecie łomżyńskim, w Gminach: Jedwabne, Łomża, Nowogród na lata 2025 – 2034 obręby ewidencyjne:

Biodry, Brzostowo, Burzyn, Chyliny, Mocarze, Pluty, Szostki gm. Jedwabne;

Jednaczewo, Koty, Lutostań, Nowe Kupiski, Pniewo, Rybno, Siemień Nadrzeczny, Siemień Rowy, Stara Łomża nad Rzeką, Stara Łomża przy Szosie, Zosin gm. Łomża;

Baliki, Serwatki, gm. Nowogród,

spełniam warunki określone w art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko /Dz. U. z 2024 r. poz. 1112/.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Białystok, dnia 18.10.2024 r.

Stanisław Zakrzewski